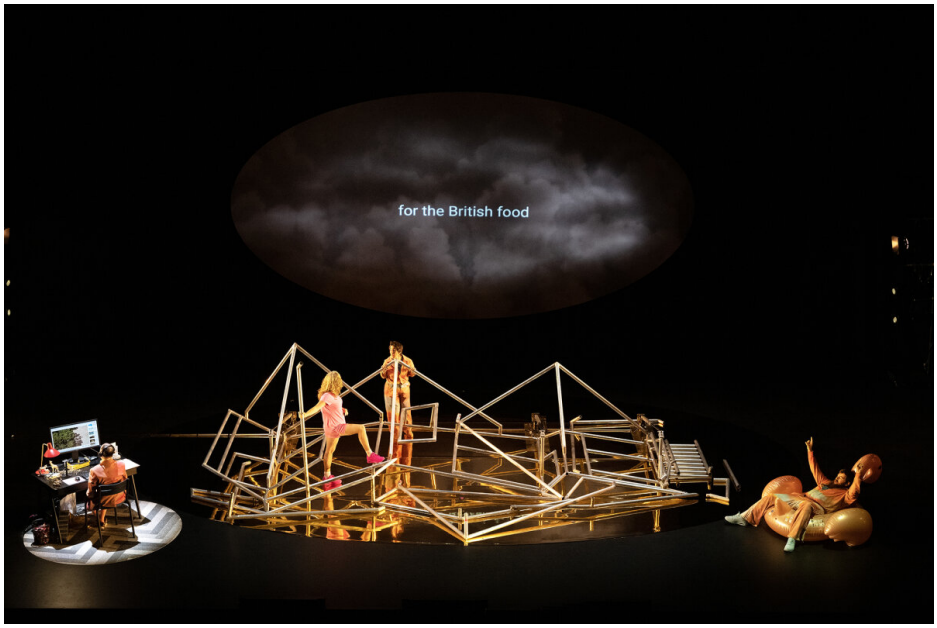

Multiple bad things

BACK TO BACK THEATRE

Mooie gedachten, diep onbehagen

Pieter T'Jonck
Gezien op 10 mei 2024
Théâtre National, Brussel, in het kader van Kunstenfestivaldesarts 2024

Het Australische Back to Back Theatre ontving zopas de Gouden Leeuw voor 'lifetime achievement' van de Biënnale van Venetië. Dat is meer dan verdiend, want dit gezelschap rond acteurs met een mentale beperking, slaagt er elke keer weer in om gevoelige thema's scherp aan de orde te stellen zonder grof of belerend te worden. Dat geldt ook voor 'Multiple bad things'. Deze keer duikt het gezelschap in de wereld van magazijnarbeiders.

11 MEI 2024

Voor de voortelling begint geeft Simon Laherty een droog-komische waarschuwing. Er zullen lelijke woorden gebruikt worden, er zal een deels naakt lichaam te zien zijn, er zal geweld zijn etc. Dat neurodiverse mensen deelnemen aan het stuk vermeldt hij echter niet. Eigenlijk steekt hij de draak met de talloze reglementen en gedragscodes die de verruwing van omgangsvormen in een neoliberale en hyper-individualistische wereld in goede banen moeten leiden. Dat die regels een pleister op een houten been zijn zal in de loop van dit stuk steeds duidelijker blijken.

Na die aanhef gaat Laherty aan een tafel links van het podium patience spelen op zijn pc. Af en toe schakelt hij over op documentaires over wilde dieren. Hij verlaat zijn post enkel om cola of corn flakes te halen, en, één keer, om de andere performers uit te leggen dat patience strikte spelregels heeft. Patience blijkt zijn model voor een goed georganiseerde wereld. Dit personage biedt zo een verkapte satire op de manager die in zijn eigen bubbel zit, en van daaruit toezicht houdt op arbeiders.

De drie andere spelers, twee vrouwen en een man, vertolken inderdaad arbeiders. Ze moeten een bizar verfomfaaide, reusachtige constructie van goudkleurige staven completeren. Dat buizenwerk staat op een goudkleurige, ovale plaat Tegen de achterwand hangt net zo'n ovaal. Het is een scherm

waarop vooral wolkenluchten verschijnen, maar ook de replieken van de spelers. De man (Scott Price) heeft een broertje dood aan het werk en vleit zich neer in een opblaasbaar zwembadkussen in de vorm van een flamingo. De anderen, Sarah Mainwaring en Bron Batten, moeten het werk maar doen. Mainwaring is de ijverigste, en meest zorgende. Batten daarentegen is een slinkse ruziestoker. Maar heel slim: ze hanteert voortreffelijke gedachten over vrouwenrechten en de man-vrouwverhouding om de verbaal weerloze Price het bloed onder de nagels uit te halen. Een keer wordt ze ook fysiek agressief als ze de flamingo stuk prikt, maar dat minimaliseert ze: het is maar speelgoed.

Regisseurs Tamara Searle en Ingrid Voorendt brengen in dit stuk het latente onbehagen in de Australische samenleving aan het licht.

Price raakt helemaal over zijn toeren van haar gedrag en verdwijnt. Ook Batten hangt daarna in de touwen. Mainwaring staat er zo dus alleen voor, want de ‘baas’, Laherty, merkt niets. Ze belt ongerust een hulplijn. Het is een cruciale, wrang-hilarische scène. Ze krijgt immers enkel een ellenlang keuzemenu te horen. Dat waarschuwt bellers dat ze de hulplijn moeten helpen om hen te helpen en dat ruw taalgebruik niet aanvaard zal worden. Bij elke herhaling van het menu verandert de tekst een beetje, tot het klinkt alsof bellers alleen maar bestaan om de hulplijn een bestaansreden te geven. De stem begint ook wellustig alle woorden op te sommen die niet mogen gebruikt worden. De hulplijn flikt de wanhopige Mainwaring zo, in zekere zin, hetzelfde kunstje als Batten eerder deed met Price.

Finaal komt alles toch terecht. Tenminste: je ontdekt de betekenis van het buizengevaarte als Mainwaring het ding op haar eentje omhoog kantelt. Je ziet dan dat het een gouden, flonkerend buismodel op ware grootte is van een bungalow. Dat is een sterk symbool. Regisseurs Tamara Searle en Ingrid Voorendt brengen in dit stuk het latente onbehagen in de Australische samenleving aan het licht. De spelers hebben het over ‘multiple bad things’, ‘vele kwalijke dingen’ die zich rondom hen voordoen en het leven vergallen, al draait de samenleving op het eerste gezicht gewoon door als tevoren. De bron van dat onbehagen, zo blijkt hier, is echter te zoeken in de harteloze omgang tussen mensen, behendig gemaskeerd door strikte rolverdelingen en protocollen voor ‘juiste’ omgangsvormen en gedachten. De weg naar de neoliberale hel is geplaveid met goede voornemens en reglementen.